

Frågor och synpunkter under presentationen

Kommer vindkraften och vattenkraften att samordnas?

Svar: Vind- och vattenkraft kommer inte att samordnas av sökanden. Det är Svenska Kraftnät som samordnar.

Vilka är remissinstanser i tillståndsansökan?

Svar: Exempel på remissinstanser är Vägverket, Bankverket, olika naturorganisationer (Naturskyddsföreningen, Naturvårdsverket mfl), turistanläggningar med flera.

Vilka är sakägare?

Svar: Sakägare är den som har rätt att föra talan vid prövningen hos länsstyrelsen (MPD) och i domstolarna samt att överklaga beslut och domar. I förarbeten till miljöbalken så konstateras att "det är svårt, för att inte säga omöjligt att ge en entydig definition av sakägarbegreppet". Det framgår vidare att man för att vara sakägare ska vara berörd i sådan omfattning att det påverkar personens rättsställning. Med detta menar man att den enskilde kan tillfogas skada eller "annan olägenhet" p.g.a. den miljöfarliga verksamheten. Vilka som är sakägare i ett tillståndsärende prövas från fall till fall och i praktiken så är det ofta först vid ett överklagande som kretsen mer tydligt bestäms i det enskilda ärendet.

Det framgår tydligt att man inte är sakägare bara av det skälet att man p.g.a. allemansrätten brukar vistas i ett berört område. Du måste ha en äganderätt eller en nyttjanderätt som påverkas på något sätt.

Ett vanligt missförstånd är att man blandar ihop sakägarbegreppet med samrådskretsen. I bestämmelserna om samråd står angivet att tidigt samråd ska ske med "enskilda som kan antas bli särskilt berörda". Vid ett utökat samråd vidgas kretsen av enskilda till "den allmänhet som berörs". Ingen av dessa kretsar är med automatik att jämställa med sakägarkrets.

I vindkraftssammanhang tillskriver man vanligtvis boende inom ca 2 kilometer och inbjuder därutöver genom annonsering. Obebodda fastigheters ägare inom 1-2 kilometer från parkens ytterkant skriver man likaså ofta till.

Är det sakägare som kan överklaga? (Elsa Danielsson)

Svar: Ja. Talerätten och rätten att överklaga har man bara som sakägare.

De som drabbas av erosion, är de sakägare?

Svar: Nej

Vem bedömer vilka frågor och synpunkter som är relevanta och därmed tas med i handlingarna?

Svar: Det gör JP Vind. Frågorna och synpunkterna ska handla om vindkraftsparken.

Tillståndsansökan gäller för vindsnurror/torn som har maxhöjd 190 meter. Hur högt är själva tornet?

Svar: Tornet är 130 m, med rotorbladen blir vindsnurrans höjd 190 m.

Har JP Vind ändrat från 150 m till 190 m på vindsnurrorerna efter beslut om översiktsplan i Åre kommun?

Svar: Ja. Det finns inga begränsningar beträffande höjder på vindkraftverken i översiktsplanen för vindbruk.

Var sitter belysningen på vindsnurran, på rotorbladen?

Svar: Nej, belysningen sitter högst upp på själva tornet (maskinhus).

Vid ett möte, med politikerna i Åre kommun (Undersåker, 2 juni) sa Eva Hellstrand att kommunen inte skulle godta översiktsplanen om belysningen var på hela tiden. Vad säger ni om det?

Svar: JP Vind jobbar för att hitta en lösning där belysningen inte behöver vara på hela tiden.

Om den nya belysningstekniken inte är tillgänglig och godkänd vid byggstart, kommer ni ändå att bygga?

Svar: Ja, JP Vind kommer att ansöka om tillstånd att bygga även om den nya tekniken med mikroradar inte är godkänd.

Finns det någon urskog i området?

Svar: Inte i vindparkens område. Det finns däremot områden med äldre skogar.

På Hottögsrun hittades 8 rödlistade arter och Naturskyddsföreningen hittade 10 rödlistade gammelskogsarter. Finns det urskog i området?

Svar: Nej det finns ingen urskog på Hottögsrun.

Är det någon skillnad på buller för 190 m respektive 150 m höga vindkraftverk?

Svar: Ja. Bilden som visas (på samrådsmötet) visar bullergräns för 190 m höga vindkraftsverk.

Kan man räkna sig som sakägare inom bullergränsen?

Svar: Ja, inom riktvärdet 40 dB(A).

Blir det några inskränkningar på jakten efter byggtiden?

Svar: Nej, inte enligt vår bedömning.

Har ni gjort eller kommer det att göras någon studie eller utredning när det gäller turismen i området?

Svar: Ingen sådan studie är framtagen eller planeras att göras.

Håller bron över Hönan för transporter? Det är en liten smal bro strax söder om Undersåkersbron.

Svar: Ja, den klarar tung trafik och den här typen av transporter.

Hur många lastbilar krävs det för ett vindkraftverk?

Svar: Mellan 9 – 13 lastbilar

Hur många transporter blir det totalt?

Svar: 250-260 transporter per verk.

Hur tung är lasten?

Svar: Cirka 80-90 ton per vindkraftverk. Lite beroende på val av vindkraftverk.

Hur hög är lasten (dels med tanke på järnvägsövergången i Undersåker)?

Svar: 4,5 – 4,7 m, inga problem då det är ”Fri Höjd” vid den järnvägspassagen.

Finns det fotomontage vid vackert väder, blå himmel och sikt?

Svar: Fotomontagen är tagna vid ett flertal olika tillfällen så en del foton har vackert väder. Inga foton är dock tagna vid dålig sikt.

Hur gör ni fotomontagen?

Svar: Fotomontagen görs i en programvara som heter WindPro.

Försöker ni dölja/manipulerar hur det egentligen ser ut?

Svar: Nej

Ser vindkraftverken vita ut på avstånd i verkligheten?

Svar: Ja

Kan ni ta fram en bild från Slagsån och Strangården vid vackert väder där de syns?

Svar: Det finns redan bilder från respektive plats där vindkraftverken syns.

På fotomontagen syns inte vindkraftssnurrorna med belysning. Har ni tänkt på att simulera även belysningen?

Svar: Ja, det finns sex sådana exempel på vår hemsida.

Kommer ni att bygga verken med radar för hinderljus? Är det en teknik- eller ekonomisk fråga?

Svar: Ja, vi kommer att bygga med senaste teknik, det är en ren teknikfråga.

Har ni haft samråd med kommunen när det gäller belysningen och den senaste tekniken? Har kommunen backat i denna fråga? Det står i översiktsplanen att man bör använda den senaste tekniken, ”bästa kända teknik”.

Svar: Ja, vi har haft samråd med Åre kommun och det är fortfarande ”bästa kända teknik” som gäller.

Var är undersökningen om fastighetspriserna gjord? Det är skillnad på fjällmiljö och annan miljö.

Svar: Undersökningen finns på JP Vinds hemsida under nyheter.

Angående belysning: Hur många flyg går det per dag på Molanda?

Svar: Det är svårt att svara på. Ingen fast siffra. Beror på ambulanshelikoptrar under vintersäsongen. Svaret kommer från Mats Rönning, ordf Molanda.

Finns det angivet i översiktsplanen hur höga vindkraftsverken är? Är det ok att öka höjden på verken efter det att översiktsplanen är tagen?

Svar: Det finns ingen maxhöjd angiven i översiktsplanen.

Är en riskanalys gjord, om blad skulle lossna eller is falla ner?

Svar: En riskanalys kommer att ingå som en del i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vilket är säkerhetsområdet? Tänker på om is faller ner i närområdet eller om ett blad lossnar som slungas iväg? Det går en skoterled i området.

Svar: Säkerhetsområdet är vanligtvis ca 3 x tornhöjden (130 m). Tillsynsmyndigheten (kommunen) beslutar om säkerhetsområdet. Vid isbildning som leder till obalans stannar verken.

Skoterleden bör kunna flyttas i de fall leden hamnar inom säkerhetsområdet.

Hur kommer viltlivet att påverkas i området när vindkraftsverken står där, med tanke på jakten?

Svar: Den planerade anläggningen bedöms inte orsaka någon nämnvärd påverkan på djurlivet.

Saknar utredning om flygfältet (Molanda) nu när verkens höjd är 190 m. Den utredning som nu är gjord saknar grund när verken har höjts från 150 till 190 m.

Svar: En träff med ansvariga för Molanda flygfält kommer att genomföras för att besluta om hur vi går vidare.

När det gäller örminventeringen så säger man helt öppet på Länsstyrelsen att det finns örnar i området? Vad säger ni om det?

Svar: Det förekommer örnar inom området dock inga bon.

Hur påverkar vindkraftsparken turismen? Nu för ni dialog med Etour om detta men saknar en utredning. Varför gör ni inte en sådan utredning? Det är vår viktigaste näring.

Svar: Vi tar med oss denna synpunkt.

Vilken är den totala höjden på vindkraftverken? Är det höjd över marken?

Svar: Ja, det är höjd över marken. Stolpen är 130 m och med rotorbladen är den 190 m över marken.

Har ni utrett vad skuggeffekten innebär för epileptiker?

Svar: Vi följer Boverkets riktlinjer för skuggeffekter som anger max 8 tim/år.

Hur påverkas driften av isbildningen?

Svar: Den påverkas och finns med i produktionsberäkningarna.

Har det varit problem eller är något oklart med markägarna?

Svar: Avtal är klart med samtliga markägare och det pågår en dialog med vägföreningarna.

Hur hanteras egentligen frågorna från oss (läs: vi som är med på samrådsmötet)? Det är meningen att allmänheten ska bilda sig en uppfattning men vi saknar fakta.

Svar: Frågor och svar kommer att läggas ut på hemsidan, www.jpvind.se. Där finns också mer information om parken.

Vem fattar egentligen beslut? Vem ska man protestera hos?

Svar: Vi lämnar in en tillståndsansökan till Miljöprövningsdelegationen (Länsstyrelsen) som fattar beslut om tillstånd att bygga vindkraftsparken.

Varför är man sakägare om man bor inom 2 km från parken när hela bygden berörs?

Svar: Zonen om 2 kilometer från parkens yttre gräns definierar inte sakägarbegreppet utan är bara en i praxis tillämplig gräns för samrådsförfarandet. Man kan bo närmre parken utan att vara sakägare och man kan också bo på ett större avstånd och ändå betraktas som sakägare. Som exempel på när man inte är sakägare är att bor närmre men varken kan höra eller se vindkraftverken. Då påverkas man inte av dem generellt sett.

Kan ni rita in säkerhetsområdet och säkerhetsavstånden? Jag bedriver turism inom området och har gjort det sedan 1994, bland annat en skoterled som går genom området.

Svar: Det är tillsynsmyndigheten (kommunen) som bestämmer säkerhetsavståndet

Det här är en otrolig investering – var kommer pengarna ifrån? Är det våra elcertifikatpengar? Vi har ju vattenkraft och el från den så att vi klarar oss. Placera vindkraftverken i Stockholm istället. Är det våra skattepengar som finansierar anläggningen? Vad kostar anläggningen?

Svar: Vindparken kommer att kosta ca 2 Mdr

Vad händer med naturreservaten?

Svar: Det kan Länsstyrelsen svara på. Vi har tagit hänsyn till de planerade naturreservaten.

Varför finns inte IMC-dokument med? Det är direktiv från EG.

Svar: Sökandens bedömning är att anläggningen inte berörs av dessa direktiv.

Vilka naturvårdsorganisationer är inbjudna till samråd?

Svar: Naturvårdsverket, Jämtlands läns Ornitologiska Förening, Jämtland-Härjedalens Naturskyddsförening, Friluftsrådet, Åre Naturskyddsförening, Projekt Kungsörn.

Hålls möte med alla sakägare? Igår pratade jag med Anders Jönsson som sa att jag inte var sakägare (inom en radie om 2 km får man information).

Svar: Se ovanstående frågor om sakägarbegreppet.

Frågor och synpunkter efter presentationerna

Rebecca Dumky undrar om viltfrågan, rörelsemönster, om jakten kommer att påverkas?

Svar: Nej, inte enligt vår bedömning.

David Eklöv, Hållandsgården:

Saknar fotomontage från Slagsån där Ristafallet finns med. Har även synpunkter på belysningen: vi vill inte ha ljus som förstör landskapsbilden.

Svar: Fotomontage finns framtaget från Slagsån. Beträffande hinderljus se tidigare svar.

Vad händer den dag då verken inte är i bruk? Om det går i konkurs eller säljs, vad händer då?

Svar: Sökanden måste lämna in en säkerhet som täcker in eventuellt nedmontage av anläggningen.

Moderatorn bröt flera gånger för flera frågor – det här är ju ett samrådsmöte då alla frågor ska få komma upp. Det är skillnad på att ställa frågor i stor grupp och så här efter.

Svar: Vi är ledsna för att det uppfattades på det sättet. Vi vill att alla frågor ska komma upp, det var också därför som vi valde att fortsätta med frågor och synpunkter i anslutning till utställningen och fotomontagen efter presentationerna. Upplägget var att presentera helheten – det vill säga både vindparken och kraftledningen – så att alla fick med sig all fakta om nuläget och ta frågorna efter det att fakta var presenterat.

Anders Hyttstrand: Hur har man bemött markägare och sakägare? Hur är det med sakägare som bor i närheten? Exempelvis så har inte Lennart Edlund i Mo fått någon information.

Svar: Vi har skickat samrådsunderlag till fastighetsägare inom 2 km från parkens yttergräns. Vi har även skickat underlag till myndigheter och övriga organisationer som anses berörda. Annonser har gått ut i lokaltidningar och Årebladet.

Kommer transporter att ta en väg in och en annan väg ut? Går de tunga via Undersåker?

Svar: Som det ser ut i dagsläget kommer de tyngre transporter att gå via Undersåker (den västra infarten från E14). Logistikmässigt är det bra att ha en väg in och en annan väg ut ur området.

Vägen är felritad i Jämtkrafts samrådsunderlag.

Svar: Det är den västra infarten som gäller.

Karolina Olsson i Mo: Vi vill vara sakägare. Har mailat och skickat in yttrande från byn men inte fått svar (19 nov 2009). (kontaktperson för hela byn, driver Moskogen slädhundar)

Svar: JP Vind bestämmer inte vem som kommer att bli sakägare. Möte är inplanerat med Karolina.

Inger Svärdby-Hyttstran, Järpen, 0647-302 44, Tallastigen 14, 830 05 Järpen

- Redovisa även i höjd över Liten (läs: verken är 130 m över marken + rotorblad, ledningar 13-16 m ö marken). Svar: Höjdskillnaden blir ca 560 m mellan Liten och Hottögsrun.
- Tystnaden är ett stort argument för turismen utanför liftområden och skoterleder (35-40 dB dygnet runt är mycket). Svar: JP Vind går på Naturvårdsverkets riktlinjer.
- Mörka områden är även de en bristvara idag – för insekter och människor och nattjagande djur! Utredning? Svar: En fladdermusinventering pågår inom vindparken.
- Hur mycket har allt kringjobb kostat hittills, totalt i förberedelseskedet? Svar: En företagsangelägenhet.
- Hamnar – ligger inte Trondheim närmare, när det gäller vägvstånd, särskilt om transporter ska gå från Undersåker? Miljöutredning kring detta? Svar: Vi tar med oss synpunkten.
- Hur påverkar alla dessa tunga transporter våra gemensamma vägar och hur ser det ut med återställning och underhåll? Är det extra pengar anslagna/planerade? Svar: Riksvägar är en statlig angelägenhet, när det gäller privata vägar står sökanden för skador och underhåll.
- Lämnas alla hemsdeadresser på biblioteket tillsammans med en användarmanual för datorprogram? Svar: Respektive hemsdeadresser: www.jamtkraft.se och www.jpvind.se
- Varför skickas det runt en massa människor som inte har all kunskap och dessutom inte ska fatta beslut som föreläsare?
- Ta fram en ordentlig juridisk definition över vem som är sakägare så att vi får veta om det egentligen finns några. Eller om vi alla är lurade från början och era möten bara är ett spel för gallerierna. Svar: Se ovan angående sakägarbegreppet.
- Återställningskrav på marken om verken tas bort. Svar: Säkerhet lämnas av sökanden, se ovan.

Carina Nästerud undrar om de tidigare skrivelser som gjorts till JP Vind (och Jämtkraft) kommer med i tillståndsansökan och tas hänsyn till? Ex så gjordes en skrivelse i december 2009.

Svar: Yttrandet kommer att finnas med i ansökningshandlingarna.

Ulla Gärdin, ordförande Undersåkers Hembygdsförening:

Vill betona att man borde ta hänsyn till vad vi människor egentligen behöver. Att förstöra ett landskap med vindkraft är förskräckligt. Jämtland är känt för att vara orört och inte bebyggt med vindkraft. Det är därför man vill bo här och resa hit. Viktigt att behålla det unika.

Karin Bäckman:

- Hur stor del – ekonomiskt – går tillbaka till Åre kommun? Svar: Kompensation för intrång (bygdepeng) är ännu inte diskuterad.
- Tveksam till örnlageringen. Vet att man sett örn. Svar: Se svar ovan.

Sara Björkebaum – bor vid Södra Hållands Byväg:

- Vill förebygga olyckor och hög hastighet förbi bostäderna efter ovan väg med vägbulor. Svar: inte en fråga för JP Vind
- Vill sänka hastigheten på Södra Hållands Byväg från 70 till 50 under tiden då transporter går där och byggen av vindparken pågår. Svar: Bestäms i diskussion med väghållare.
- Vill att transporter ska fördelas så att inte allt går en och samma väg. Svar: Tar med oss synpunkten.
- Har önskemål om att undersöka möjligheten att undersöka andra transportvägar. Håckren, Trillevallen. Bättre vägar och färre boende. Svar: Det pågår utredning kring anslutningsvägar.

Dan Prästberg, Mo:

- Har förstått att all tillbakakörning passerar Mo 2:40 (hans fastighet) och vi bor bara 4 m från vägen. Min son, Niklas Prästberg, har skickat in ett förslag om tillfällig omdragning av väg som jag vill att JP Vind ska ta hänsyn till. Dock ej dra väg genom åkern. Svar: JP Vind tar med sig förslaget till pågående utredning gällande anslutningsvägar.
- Vill att JP Vind ska särskilt samråda med boende i Mo. Svar: Möte är planerat med Karolina Olsson m fl i Mo.